

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 hónap 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 hónap 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Arad város rangja.

Arad, szeptember 11.

A mai előkészítő ülésén tárgyalta a városi tanács az Aradon lakó állam-tisztviselők kérvényét, melyet utóbbiak a kormány és országgyűléshez nyújtottak be, s melyet hozzá járulás és hason szellemű felterjesztés végett Arad város közönségének is bemutatnak.

A városunkban lakó államtisztviselők az iránt folyamodnak a törvényhozás és kormányzat legmagasabb fórumaihoz, hogy Arad a II-ik osztályu, vagyis azon városok közé soroltassék, melyekben az államtisztviselők lakbéréi a főváros és Fiume után következő legmagasabb kulcs szerint állapittatik meg.

A tisztviselők ezen mozgalmá nem új keletű, már akkor, midőn az állam-tisztviselők illetményeinek szabályozása tervbe vétetvén, ezzel kapcsolatosan a vidéki városok kategóriái megállapittattak, már akkor fellépett városunk az időszertinti országos képviselője Falk Miksa, hogy Arad tervezett degradációját megakadályozza. Szapáry Gyula miniszterelnök meg is ígérte hogy a „tévedés” folytán történt lefokozást helyesbiti, de hát időközben Arad szüvren népe képviselőt az országé pedig miniszterelnököt váltott, és az államtisztviselők és a városi közgyűlés együttes felterjesztéseinek megvolt az az eredményük, hogy Arad és más reklamáló városok kedvéért, nehogy az utolsók közé tartozzanak, még egy kategória felállítását helyezték kilátásba.

Felesleges volna itt azt bizonyítgatni, hogy Aradon a lakbér egy cseppel sem olcsóbb, mint a magasabb kategóriába helyezett más vidéki városokban, sőt

hogy drágább, mint azok legtöbbjében, nem érve természetesen az olyan istentől elhagyott „fészekket” — mert ilyenek is vannak Aradnál magasabb rangba sorozva — melyekben azért drága a lakbér, mert nincsen bennök egyáltalán kibérelhető tisztességes lakás. Felesleges volna ezt részletes adatokkal indokolni, mert azt itt úgy is mindenki tudja, első sorban a tisztviselői kar, melynek alig van olyan tagja, ki bárha szűken lakik, mégis nagyobb lakbért ne fizetne, mint a mennyi e célra illetményeiben rendelkezésre áll, úgy hogy az aradi államtisztviselői kar összesége sok ezer forintot ráfizet lakbérilletményeire, a mint az a felterjesztésben pontos adatokkal van kimutatva. Mindezzel mi aradiak úgy is teljesen tisztában vagyunk, s inkább az képezi feladatunkat, hogy utat, módot találjunk rá, miként lehetne a fenálló viszonyokhoz képest Aradnak az öt megillető rangosztályba való sorozását a törvényhozás előtt keresztül vinni, s a városunk polgárságának oly jelentékeny és tekintélyes részét képező állami tisztviselői osztálynak anyagi helyzetét javítani.

A dolog ugyanis nehezebb, mint a milyennek első tekintetre feltűnik. Köztudomásu, hogy a városok beosztása az ottani katonai lakbérilletmények magaságához képest és nem a kormány tetszése szerint lett megállapítva, és Aradnak épen az volt a szerencsétlensége, hogy a várral való kapcsolatoságánál fogva ezen illetmények itt épen nem fejezték ki a tényleges és az összeségre kiterjeszthető viszonyokat; nem illett bele Arad a mértékbe, melylyel mérték, míg viszont a törvényjavaslatban nem tehetek vele kivételt, mert hiszen hosszú sora

a hasonló sorsban részesült, jogosan vagy jogtalanul hátrább került városoknak küzdött Araddal versenyt az előbbre jutásért és követett el mindent befolyásos képviselői és azok pártfelei által, hogy célját érje és legalább is vele kivétel történjék.

A parlamentben csatát veszítettünk, s mindössze annyit értünk el, hogy a törvényjavaslat oly módosítást nyert, mely szerint egyes városok változott viszonyaihoz képest azok a kormány által magasabb osztályba sorolhatók, de erről a parlamenthez tudomásvétel végett jelentés teendő.

Most tehát, midőn az Aradon lakó államtisztviselők újabb mozgalmának esetleges sikerét mérlegeljük, tisztában kell lennünk a felől, hogy nem csak a kormányt kell az ügynek megnyerni, hanem magában a parlamentben is hangulatot kell számára csinálni.

Arad város közönsége a maga részéről nem fog késni, hogy szavát a kebelében lakó államtisztviselőség, de első sorban saját reputációja érdekében latba vesse. A tanács, mint említők, ma már tárgyalta a tisztviselők kérvényét s azt pártolólág határozta a közgyűlés elé terjeszteni, melyről bizvást feltehető, hogy egyértelműleg fog a hasonszellemű fölírat mellett határozni. Ez azonban nem elegendő. Ugy Arad város közönségének, mint magának a tisztviselőség befolyásosabb tagjainak oda kell hatni, hogy városunk és megyénk országgyűlési képviselői, valamint képviselő polgártársaink a kormány és törvényhozás illetékes tényezőit a kérdés jogosultsága felől meggyőzzék és igaz ügyünket minden erejük és befolyásukkal győzelemre juttatni igyekezzenek. Ezt várja tőlük Arad városa és a kebelében lakó tisztviselői kar, és

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A komornyik.

— Amerikai kép. —

Mr. Van Bibbernek Newyorkban volt egy komornyikja, akit összes barátai irigyeltek tőle. Walternek hívták. Természetesen nem volt amerikai, hanem angol. Bendőnotmarquis házában nőtt fel és később a fiatal Upton lordot kísérte utazásában. Nem volt már éppen fiatal, de lehetetlen volt biztosan, határozottan megállapítani korát. Méltóságos és önértékes föllépése volt és ritka haját oly ügyesen tudta elrendezni, hogy senki se vette soha észre, hogy kopasz. Midőn egy napon aztán egy félszeg, meglehetősen faragatlan fizkő öltötte magára Van Bibber hívőségét, az ismerősök és barátok elosodálkoztak. Miért küldte el Waltert? Nem tudta volna megmondani, tulajdonképpen ő küldte-e el Waltert, vagy pedig Walter hagyta-e el őt. Hát elbeszélte a kíváncsiaknak ezt a históriát.

Van Bibber tudniillik a saison folyamán többször szokott volt diné-kezt adni barátjai számára. Ezek a diné-k nem voltak oly intímek, hogysem külön termet igényeltek volna, de mindazáltal voltak oly fontosak, hogy Van Bibber nem akarta kitenni barátjait az

esetőségnek, hogy esetleg üres asztalra kelljen a népes és látogatott étteremben várniok. Tudja minderké, hogy Delmonicóban teljesen elégséges, hogy egy ur odaüljön valamely asztalhoz és azt egy később érkezendő társaság számára rezerválja. Azonban nem teheti ezt egy szolgáló, mert a főkegler úgy vélekedik, hogy ekkor utóvégre minden gyerek be-szaladhat és lefoglalhatna valamelyik ur nevében egy egész asztalt. S ez mégse volna méltányos, hogy míg az inas is ott elterpeszkedik az asztal mellett, addig előkelő urak várakoznak éhesen az ajtónál.

De Walter oly elegánsan és kifogástalanul öltözködött, hogy ha leül valamelyik asztalhoz, kétségtelen a főkegler szalad elé maga és szolgálja őt ki. Walternek modora és gentlemanike volt és minden tekintetben reprezentálható ura helyett. Ha Van Bibber fáradt volt, és nem akart a menu összeállításával vesződni, bátran Walternek izlésére bízhatta magát. Mindent oly mozdulattal és méltósággal végzett, hogy a pinczerek őt is a társaságból valónak tartották és bókoltak előtte a földig.

Azonban Walter ezzel a sikerrel nem érte be. Magasabbra vágyott. Részt szeretett volna venni maga is egy ilyen diné-n. Mert mégis csak kényelmetlen lett volna, hogy a társa-

ság megérkeztekor fölkeljen, tiszteletteljesen és szolgáltkészen meghajoljon és távozzék, észre sem vétevén az urak által. Mit szólnának a pinczerek?

Igy gondolkozott Walter, midőn egy napon ura ismét — talán már századszor is — azzal hívta meg, hogy asztalt foglaljon és Diné-t rendeljen a Delmonicó-ban. Walter legújabb divatu szalonkabátot húzott, megfésülködött gonddal, sétatálozát vett. Szívesebben húzott volna frakkot, mint a többi vendégek, de sejté, hogy Van Bibber ezt nem fogja megengedni. Így ment a Delmonicóba, egy nagy sarokasztalhoz ült és azt mondta, hogy a többi urak később jönnek. Majd órájára nézett és megrendelést a diné-t. Pazarul és finoman. Es minél tovább ült ott, a megrendelt pompás dolgok felett gondolkozva, annál inkább megérlelődött benne a határozat, hogy ott marad.

Egyszerre a kegler tiszteletteljesen egy levélkét nyújtott át neki.

„A diné elmarad. A városon kívül van dolgom. Csak holnap jöhetek haza.

Van Bibber”

Mit csináljon most! Vonja vissza a megrendelést, amit egy félóra múltán tett és adja tudtára ennek a kegler népségnek, hogy ő sem

az illetők ismert igazságérzete s szűkebb körü lokális érdekeink iránt mindenkor beigazolt áldozatkész buzgósa kezességét nyújt arra nézve, hogy a várakozásnak meg is fognak felelni.

A legújabb ultramontán aknamunka

— Utasítások Rómából. —

A „Nemzeti Ujság” értesülése szerint esztergomi beavatott körökben az a hír van elterjedve, hogy Vaszary Kolos bíboros-primás a legutóbbi napokban az egyházpolitikai kérdésekben a magyar püspöki kar által követendő magatartásra nézve Rómából egészen új utasításokat kapott. Az utasítások tartalma részleteiben még nem lett ugyan közismeretű, de mivel új utasításokról van szó, kétségtelennek tartják, hogy azok az eddigtilényegesen eltérő magatartást szabnak a magyar katolikus egyház főpapjai elé. Minden jel azt mutatja, hogy Rómában immár jobban számba veszik a katolikus alsó-papság körében uralkodó hangulatot s most a főpapságnak is lelkére kötötték, hogy magatartásában az alsó-papság hangulatára több figyelemmel legyen. A levelező nézete szerint az új utasítások következtében bizonyosnak vehető, hogy a még elintézetlen egyházpolitikai törvényjavaslatok tárgyalása alkalmával a főpapi kar a legnagyobb berélylyel fogja az alkotmányos küzdelmet fölvenni a főrendiházban.

A M. Allam — nehogy hátramaradjon, — még erre a hírre is rálicsítál azzal, hogy a pápa a püspöki konferencia egybehívását is elrendelte, melyen a felség elé járulás és a további kath. akció módzatait fogják főpásztoraink megállapítani.

Hogy ez utóbbi hír egészen a levegőből van kapva, azt a figyelmes olvasónak mondani sem kell. Azt, hogy a hercegprimás Rómából kapott-e nem-e új instrukciókat az őszi campagne-ra, nem tudjuk ugyan, de valószínűnek tartjuk, bár nem oly értelemben, mint azt az ultramontán sajtó hirdeti.

Azt azonban egész bizonyossággal lehet tudni, hogy a bécsi „Vaterland” ismeretes levelét nem Rómában, hanem Budapesten írták s hogy a Zichy Nándorral tartó ultramontán püspökök és főurak Bécsben, az udvarhoz közel álló körökben roppant aknamunkát végeznek. Az akna menetei azonban már föl vannak derítve s úgy lehet, leg-

nagyobb ur, mint ők. Ez bizonyára kegyetlen dolog. Határozott.

— A többi urak ma nem érkeznek rá, hogy velem étkezzenek. Szolgáljon fel magamnak!

Walter bizonyára még sohse volt olyan boldog, mint az este. Mindig érezte, hogy valami magasabbra született és nem komornyikságra. Eleintén ugyan egy kissé nyugtalankodott, hogy talán Van Bibber barátjai jönnek és megismerik őt. De mikor egymás után hordták föl a jobbnáljobb fogásokat, a pompás borok mellett mindent elfelejtett. Csak a szép asszonyokat látta, a kik a körülötte levő asztalok mellett fecsegték. Hiu és bolond gondolatok támadtak agyában...

Aztán egy dollárt adott a pinczérnek, a számla alá Van Bibber nevét írta s emelt föl ment át a kávéházba, ahol theát és finom, drága szivarokat rendelt. Egyik ablak mellé ült, puha bársony pamlagra. Az illatos füstöt eregetve kétszeresen érzé, hogy ha a sors igazságosan akart volna vele bánni, nem kellene komornyiknak lennie.

Es amint így ábrándozott, Van Bibbernek hangját hallotta meg. Meghült benne a vér. Van Bibber háttal ült feléje egy másik asztalnál és éppen azt magyarázta egy urnak, hogy lekészt a vonatról és most ide vissza térve, arról értesült, hogy egyike az uraknak

közelebb nem a kulturharoz tör ki, hanem egy leleplezés, mely a magyar ultramontánok galád és hazafiatlan üzelmait teljesen földeríti s gyors katasztrófába löki a szerencsétlen áskálódást, melytől az eszközül fölhasznált alsópapság is hazafias fölháborússal fog elfordulni. Ami pedig Vaszary hercegprimást illeti, — a kinek lemondásra való kényszerítése az egyik főcél, — alighanem abba a helyzetbe kerül, hogy állásának egész súlyával lépjen föl a vakmerő merénylet ellen, ha kell: Rómával szemben is, a hol az ultramontán összeesküvés Bécs útján mindent elkövetett.

A nyolczadik nemzetközi kongresszus.

— A népoktatásügy szolgálatában. —

Arad, szeptember 11.

Tíz napig tanácskoztak székes fővárosunkban a világ minden részéről megjelent tudósok, hogy az emberiség jólétét előmozdítsák. A korszellemnek érdekes és nagyjelentőségű megnyilatkozása volt azon munkálkodás, melyet a szaktudósok nagy buzgalommal kifejtettek. Hatalmasan domborodik ki a XIX. század uralkodó vonása azon 800 felolvasásból, melyek a kir. József műegyetem termében elhangzottak.

Megvitaták a mezőgazdasággal foglalkozó falusi lakosoknak a városokba özönlését, a gyári munkások egészségügyi viszonyait, a munkás kérdést, a halandóság statisztikai törvényeit, az élelmiszerek árának és minőségének befolyását a munkás osztály fizikai szervezésére, a kolera és difteritisz terjedésének okait, a népoktatási intézetek hygienáját és sok, sok egyéb üdvös dolgot.

Es a napi sajtó hivatásához méltóan kimerítő értesítést nyújtott a közönségnek a lefolyt munkálát eredményéről, csak arról hallgatott, vagy ha megemlékezett is, nagyon szűken mérte referációját, hogy a közoktatásügy érdekében minő munkásságot fejtettek ki az egyes szekciók. Ezen mostoha elbánásból azt lehet következtetni, hogy a sajtó a népoktatásügy érdekeit nem találta eléggé fontosnak, s egy dunai kirándulás érdekes leírása sokkal, hálásabb tárgyat és anyagot szolgáltatott, mint a modern iskola, a tantermek mesterséges megvilágítása, az iskolai ablaktüggönyök megválasztása, ifjúsági játékok stb. kérdése felett folyt szakértekezések tüzetes ismertetése.

Pedig a nemzetek jövőjének alapfeltétele,

egyedül dinézett. Szeretné tudni, hogy ki volt. És a mint így beszélt, véletlenül jobbra fordult és megszólította WALTERt, aki theájával és szivarjával együtt reszkette igyekezett a „Graphic”-nak egy példánya mögé bujni.

— Walter! — szólt Van Bibber csodálkozva — mit keres itt?

Walter érzé bűnösségét és zavartan emelkedett fel.

— Bocsanat, uram!

— Menjen haza és várjon otthon meg — mondta Van Bibber, aki sokkal tapintatosabb volt, hogy sem nyilvánosan dorgálta volna meg szolgáját. Walter szó nélkül hagyta ott fél csésze theáját és félig elszitt finom szivarját, csüggedt fölvel távozott. A gloria, a ragyogás, mely egy este körülvette, elolvadt, vége... Szegyenkeznie kellett urnának és barátainak gunyos mosolya miatt...

Mikor Van Bibber hazaérkezett, íróasztalán egy kis írást talált. Azt írta, hogy ily körülmények közt természetesnek találja az ura is, ha nem maradhat. Ide melléklí a diné árát — 28 dollárt.

— Ha fél garderobomat elvitte volna, nem bánnám. Mert olyan szolgál, mint Walter volt, napjába két 28 dolláros dinét is megér!

a népek boldogulásának súlypontja a népiskolában keresendő; mert a kozorus író szerint minden ország támasza a talpköve a tiszta erkölcs; ezt pedig a népiskola van hivatva megteremteni s megszilárdítani. No de nem rekriminálunk, hanem elmondjuk azt, a mit a fővárosi sajtó nagyrészt elhallgatott, illetve amiről nem vett tudomást.

Az Aradvidéki Tanítóegylet, mely tán egyetlen azon hazai társaságok között, melyek átérzve a kongresszus nagyfontosságú munka körét, képviselőt küldött a nemzetközi kongresszusra, hogy a közoktatásügyet érdeklő előadásokat hazai és városi oktatásügyünk javára kihasználja, értékesítse.

A kitüntető megbízatás csekélységemet érte s így kötelességszerűleg beszámolok azon dolgokról, melyek a kongresszus szakülésén tárgyalattak.

A kongresszus tanácskozásainak úgyszólván fénypontját képezte a kolera és difteritisz járványos betegségek beható tárgyalása, mely mintegy három napig foglalkoztatta a tudósokat.

Rendkívül érdekes volt Löffler Frigyes dr., greifswaldi tanár jelentése a kis gyermekek réméről, a difteritiszről. Szerinte mind addig el kell szigetelni a beteget, amíg a bakteriologiai vizsgálat meg nem állapította, hogy teljesen bacillus mentes a beteg; mert számos eset igazolja, hogy hónapok, sőt egy esztendő múlva is terjesztheti a difteritist az, ki ezen betegségben volt. E mellett bizonyít azon tapasztalat, hogy némely városban a difteritisz hirtelen elterjed a nélkül, hogy annak okát lehetne adni. Főlemlítette azon különösnek látszó tény, miszerint több egészséges ember gégejében találtatott difteritisz bacillus; de annak okát, hogy a bacillus miért nem okozott difteritist, még nem sikerült bizonyosan kideríteni. Felhozta még Löffler dr. tanár azt is, hogy Billings John az ugynevezett krup-betegségnek 80 százaléknál tulajdonképpen difteritist konstatait bakteriologiai vizsgálat alapján.

Tudva és tapasztalva azt, hogy a difteritisz leginkább az elemi iskolába járó ártatlan gyermekeket szokja megtizedelni, az egész mivel világot hálára kötelezi a nagytudós kutatásainak felderítésével. De hálás is volt iránta a kongresszus, melynek tagjai zsufolásig megtölté az előadásra kijelölt hatalmas termet, s igazi tapsvihartól zúgott a terem, midőn előterjeszté 18 pontból álló javaslatát, melyekben a difteritisz elleni küzdelem eszközeit sorolja fel. Fölöttébb sajnálom, hogy a javaslat pontjait a gyors olvasás miatt fel nem jegyezhettem, vagy le nem másolhattam, a mi a szabályok miatt megengedve nem volt; de azt hiszem, gondoskodva leend arról, hogy azok a közönség tudomására jussanak.

A népoktatásügy keretébe mélyen bevágott az ifjúsági játékoknak gyakorlatban történt bemutatása. Különösen lényeges ezen nevelésügyi eszköz a városi iskolák növendékeire, kik — mint az Aradon is tapasztalható — úgyszólván el vannak tiltva a szabadban való játéktól részint alkalmas helyek hiánya, részint alapos tájékozatlanság folytán.

Nem kívánok kiterjeszkedni ez alkalommal annak fejtegetésére, hogy mily előnyei vannak a fizikai nevelés körül az ifjúsági játékoknak, csupán a látottakra kívánok szorítkozni.

Ottó József, fővárosi reáliskolai tanár mutatta be az V. kerületi főreáliskola udvarán a különböző játékok neveit. 120 különböző korbelt (10—18 éves) növendék játszott egy és ugyanazon időben az ő felügyelete alatt, kiket öt csoportba (korszerint) osztott be. Az egyik csoport „fehér és fekete” című játékot végzett. Ez úgy történt, hogy a csoport két részre osztva, sorfalt képezett. Egyik volt a fehér, másik a fekete. Most egy növendék fehér- és feketére festett lemezt hajított fel, s amelyik szín felül esett, az annak megfelelő növendékek futásnak eredtek s az ellenkező csoporthoz tartozók üldözbe vették, hogy a futók közül lehetőleg minél többet foglyul ejtsenek. Ez mindaddig ismétlődött, amíg valamelyik csoport teljesen

foglul esett. Cél: a győzelem, a mi a foglyok számának mennyiségétől függött.

Másik csoport a „benálló“-t, harmadik a „mértés“-t, negyedik a „hatós“-t és az ötödik a „szolgá“-t játszotta.

A mutatványokból meg lehetett győződni először arról, hogy 100-nál több gyermeket is lehet dirigálni, másodszor arról, hogy a növendékek élvezetet találtak a játékokban s harmadszor, hogy az izmokat és testi szervezetet hatalmasan fejleszti, mert voltak 2 és fél kgr. súlyú lapdajátékok kívül még 150 kgrammos vasrud emelgetés is, amit egyik-másik izmos legényke bámulatos ügyesség- és könnyűséggel emelgetett fel a fején keresztül ötször-hatszor is egymásután.

Oktatástügyi szempontból érdekes tárgysora volt a VI. szekciónak, mely szeptember 5-én tartá ülését. Napirenden volt: Dr. Erisman F. (Moszkva) hírneves szaktudós értekezése a következő tételtől: „Die künstliche beleuchtung der Schulzimmer; Hinträger C. (Bécs) felolvasása „Das moderne Volksschulhaus“ Nussbaum Chr. (Hannover) „Schulbauten und deren Hygiene“ Cohn Hermann (Breslau) „Über Fenster-Vorhänge in Schulen“, ezeken kívül az állóírásról értekezett Bayer Emanuel (Bécsből), Schnebert (Nürnbergből), Girard Ch. (Bernből). továbbá Kárpáthy Béla (Budapestről) bejelentett értekezése: „Az állóírás és egészségügyi előnyei“, ami azonban az idő kimerítése folytán nem került sorrendre.

A magvas és részleteiben elő nem adható értekezésekből kiemeljük a következőket. Az iskolák építésénél legfontosabb a talaj és a kutviz tisztes megvizsgálása, a mivel pedig hazánkban edes keveset törődnek. Uda építik az iskolát, a hol olcsó fundus kapható s olyan kutvizet kapnak a gyermekek, a milyent a talaj szolgáltat. Hangsúlyoztatott, hogy az iskolák ablakai magasságának 2,5 mt. szélességének 1,6 méternek kell lenni. Pálczát törtek a kétszárnyú ajtó felett, valamint azon közegészségügyi szempontból káros, de törvényes intézkedés felett is, hogy a heti órák száma sokhelyen 30—36 órában van megállapítva. Kifogásoltatott az egyterembe zsúfolt növendékek száma, mely többhelyen a 80-at is meghaladja, holott a maximális számnak 50 tanuló kellene állnia. Erősen kifogásoltatott az évszáz vizsgálatok addigi alakjában való megtartása, mely ideg izgató hatásánál fogva eltöröltetni, megszüntetni javasoltatott s ezen irányban lesznek megkeresendők az egyes államok kormányai. Bizony ideje is volna ezen hagyományos parádákat kiküszöbölni, melyeknek pedagógiai fontosságot komolyan egy szakférfi sem tulajdonít.

Az értekezések lefolyása, illetve befejezése után az álló és dült írás gyakorlati bemutatása következett a szomszéd teremben, mely iskolává rőktöndöztetett.

Kétsor padban ültek a növendékek, egyik sorban 10 a dült, a másik sorban 26 az álló írás bemutatására. Emeket Horváth, amazokat Klement fővárosi tanító vezényelte az írásnál.

Az álló írás apostola, Bayer Emanuel bécsi tanár kezdte magyarázni az írás fontosságát, miatt a szaktudósok a növendékek testtartását szemléltették, de a szakosztály elnöke, Mangenot félbeszakította azon megjegyzéssel, hogy nem magyarázat, hanem tények vannak hivatva dönteni ez ügyben; s mint-hogy az idő rövidségénél fogva az egészségügyi momentumok megfigyelhetők nem voltak, a pedagógiai verseny hamar véget ért. Klement röviden konstatálta, hogy az állóírás csak elméletben van előnyvel a dült írás felett, mivel a test folytonos merevtartása sokkal fárasztóbb és veszélyesebb, mint a dült írásnál alkalmazott testtartás, melynek ferdeségét könnyen lehet ellensúlyozni. A szekció elnöke konstatálta Klement által felmutatott dült írás sikerét, melynek bemutatott példányai bámulatos szépnék bizonyultak. Ugy lát szott, hogy a német kultúra által forcierozott nagyhangú reform nem egyhamar örvend általános elterjedésnek.

Az értekező asztalon voltak kiállítva dült írással készült ABC-és könyvek, melyeket eddig a következő városok iskoláiba vezettek be: Gotha, Frankfurt, Breslau, Felixdorf, Prága, Bécs, Hamburg, Páris; hazánkából: Budapest — kísérlettel végett a kongressz-

szus határozataig — továbbá Zágráb, Dült írás mintákat és irkákat azonban több kereskedő állított ki; még pedig: Giessen, Flensburg, Kopenhága, Danielsen, Kaiserlauten, Moszkva, Winterthur, Nürnberg, Bécsújhely, Würzburg, Weimar, Hamburg, Breslau, Strassburg és Dresda.

Az állóírás vita végétével a szakosztály kivonult az értekező teremből a kir. József műegyetem udvarára, hol a szünidő kitelepítéséről visszaérkezett szegénysorsú szülők iskolás gyermekei voltak felállítva. Öröm volt nézni a piros poszgas arcú, életvidor cseméket, kiknek egész lényén meglátszott a kitelepítés áldásos, üdítő hatása, a mi igen kellemes hatást gyakorolt a felnőtt szemlélkökre.

Ezután a tudósok ismét vissza vonultak az előadó terembe, meghallgatni Goepel Heino (Frankfurt) felolvasását „Über den dauernden Nutzen des Ferienkolonien“ című tételtől. Az egészségügyi fejtegetés párosult a humánus érzelmek kifejezésével. Hogy mily üdvös dolgot végeznek a szünidei gyermektelepítő egyesületek, azt csak azok képesek felfogni, a kik hallották Goepel magas színvonalon mozgó értekezését s látta azt a rózsás arcú örömtől csillogó szemű gyermekereget, mely nemzetiszínd zászlói alatt a műegyetem tágas udvarát megtöltte.

A mi szegény tanulóink felsegítésére alakult humánus egyesület régebbi alapszabályaiban szintén helyet foglalt ezen emberbaráti intézmény létesítése, de utabban onnan is száműzve lett, pedig nem egy sápadt, vézna, a sovány táplálék és silány lakás miatt vészeségű, satnya növendék van, kik az e fajta jótéteményre nagyon is rá volnának utalva. De hiába, nagy a szegények száma, kiket télen ruházni és táplálni kell s így az üdülésre nem jut.

Ugyancsak szeptember 5-én, d. u. 4 órakor lett bemutatva a protestáns árvaházban a kézügyességi oktatás (előj.)

Guttenberg Pál, fővárosi középisk. tanár vezetése alatt van az intézet kézügyességi munkaterme, mely csak az elmúlt 1893/4. iskolai évben nyitott meg s így még meglátszik rajta a kezdetlegesség.

A teremben nyolcz kettős gyalupad van. Egyszerre tizenhat gyermek foglalozhatik rajtuk. Ennyit állított munkába nevezett tanár, kinek vezényszavára mozgásba jöttek a fűrészek s később a gyaluk. Valamennyien fedő-fogantyújának elkészítésével foglalkozott; ütemre fűrészeltek, ütemre gyalultak s elég ügyesen végezték munkájukat. Bevégzett készítmények is voltak felhalmozva. Úgyesen összeállított apró rácsok — kormos lábosok és fazekak alá — papírvető kések, lyukasztók, vágódesszák, fedők voltak összehalmozva.

A vezető tanár előadása szerint a növendékek jó kedvvel munkálkodnak a dolgozóteremben különösen télen, midőn a zord idő nem alkalmas a szabadban való játékokra. A előj. oktatásnak erkölcsi és anyagi előnye kétségbevonhatlan. Fejlődnek általa az izmok, a szervek, ügyesedik és edződik a test, nem szűl az erkölcs, képződik a jellem s haszonnal telik az idő, mivel az elkészített tárgyak könnyen értékesíthetők a háztartásban.

Nem kevésbé volt érdekes az egészségügyi kiállítás, melynek megszámlálhatlan tárgyai hat teremben voltak elhelyezve. A kiállítás ismertetésénél is kizárólag a népoktatási dolgokra reflektáltak.

Hazánkban a következő városok állítottak ki népoktatási tárgyakat: Arad szab. kir. város zöld plüss albumban iskolák fényképeit; Győr iskolák terveit; Nagyvárad reál-és polg. iskola terveit és a városi árvaház 3 rajzát; Ujvidék épülő állami felső leányiskola terveit.

Vallás- és közoktatástügyi m. kir. Miniszterium néhány középiskola tervét, az iskolaorvosok és egészségügyi tanárok utasításait, butor-terveket, torna-termek és újabb iskolák terveit. Lampel Róbert czég, Böngér fi, Kárpáthy, Göz és Treutler főv. tanítók állóírás mintáit és ABC-és könyvet, Vanaja Pál és Riegler J. Ede ugyanilyeneket.

A külföldi városok közül Brűnn iskolák s gyermekkertek terveit, Berlin a jóachimthali gymnasium fürdő helyiségének tervrajzát s a göttingai népiskola fürdőhelyiség modelljét. Hellbronn tervrajzokat és fényképe-

ket a Károly-gymnasiumról (7 drb), reáliskoláról (6 drb) és a felsőbb leányiskoláról (5 drb) Montpeller nyomtatványt „Az egészség az iskolában“, és iskolai fényképeit. Odessa népkönyha rajzát (gyermekek számára). Posen iskolafürdő és főzőiskola terveit. Strassburg 1871. óta épült elemi iskolák térképeit. Kornenburg az állóírás betűinek összeállítására szolgáló táblácskákat, állóírás irkákat és pennákat. Franciaország iskolák fényképeit és tervrajzait.

Az itt felsorolt kulturális dolgok összehasonlító kritikájáról ezuttal le kell mondanom, mivel ezen cikkely céljával nem a bírálat, hanem a tárgyilagos ismertetés szolgált zsinormértékül; fenntartván azonban a jogot arra, hogy alkalom adtán a kongresszuson tapasztalt dolgokról elmondjam nézetemet népoktatástügyünk érdekében.

CSIK JÁNOS.

Városi közügyek.

Arad a múlt hóban.

— Polgármesteri jelentés. —

(Vége.)

Bejelentetett s nyilvántartásba vétetett 748 cseléd és 1453 gyári munkás. A vendéglőkben szállva volt 1004 utas.

Szolgálati viszonyból eredő panasz tárgyalatott 23, megbüntettetett 16 cseléd.

A kapitányi hivatalnál mint iparhatóságnál iparjogositványt nyert 16 iparos, 11 kereskedő, iparát áthelyezte 1 iparos, megszüntette 3 iparos, 3 kereskedő. A tanoncz-lajstromba bejegyeztetett 6 iparos, 7 kereskedő tanoncz, felszabadult 2 iparos, 12 kereskedő tanoncz. A tanviszony megszűnt 1 iparosnál. Iparkihágási ügy tárgyalatott 6, büntettetett 2 iparos, 4 segéd. Munkakönyvet kapott 16 segéd, azzal jelentkezett 29. Ideiglenes igazolványt kapott 2 segéd.

A városi szegény ápolásában elhel ezve volt 56 egyén, augusztusban felvétetett 1, kibocsátatott 1, meghalt 1, maradt a hó végén 55. Elelmezésükre 1714 adag meleg étel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki. Havi segélyben részesített szegények száma volt 376, augusztus hóban felvétetett 5, maradt a hó végén 381. A város közönsége által tartott árva és lelencz gyermekek száma volt 64. Nem a város közönsége által tartott, dajkaságba adott gyermekek száma volt 169.

Tűz 9 esetben volt, nagyobb arányokat azonban egy sem öltött.

A községi bíróság nál elintézetlen maradt július hó végén 101 ügy, augusztus hóban befolyt 656, elintézés alatt állott összesen 757, ebből elintéztetett 611, tárgyalás alatt maradt 146.

Végrehajtás foganatosított 137, árverés tartatott 1.

A katonai ügyek szabályszerűen vezettettek. Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 393 közöshadseregbeli és 183 honvéd tartalékos. Utóállított 1 helybeli és 2 idegen illetőségű hadköteles. Önkéntesnek besoroztatott 8 A póttartalékba helyeztetett 6. Elbocsátatott 1. A város terhére vendéglőkben elszállásoltatott 14 főtiszt 8 lóval.

A háztulajdonosok terhére elszállásoltatott magánházakban 460 honvéd legény 45 lóval. Előfogat kiállított 16.

Az utcák rendezése folytattatott. A csatorna építési munkálat a Perényi, Sárosi és Magyar-utczákban megkezdett. A honvéd huszár laktanya kibővítése és a fegyverraktár építése a befejezéshez közel áll.

Az adóbehajtás eredménye a következő volt. Befolyt: állami adóban 87,742 frt 95 kr, leiratott 412 frt 47 kr, összesen 88,155 frt 42 kr, hadmentességi díjban 270 frt 27 kr, leiratott 9 frt — kr, összesen 279 frt 27 kr, jog- és bélyegilletékben 2844 frt 95 kr, községi adó 27,593 frt 41 kr, leiratott 2718 frt 89 krajczár, összesen 30,312 forint 30 krajczár, utadó 3246 frt 19 kr, leiratott 51 frt 29 kr, összesen 3297 frt 48 kr, átiratási díjban 1020 frt 06 kr, iparkamaraidíj 419 frt 11 kr. Idegen községben 6610 frt 18 kr, leiratott 1612 frt 99 kr, összesen 8223 frt 30 kr.

Az árvapénztár forgalma volt bevételben a múlt havi maradvánnyal együtt 396,131 frt 06½ kr, kiadás volt 15,501 frt 26 kr, maradvány 380,629 frt 80½ kr.

A házi pénztár forgalma volt bevételben 69,315 frt 86½ kr, kiadásban

46,000 frt 42 krajczár, maradvány 23,315 frt 44 $\frac{1}{2}$ kr. Az utépitési alap bevétele volt 11,541 frt 15 kr, kiadása 1760 frt 83 kr, maradványa 9780 frt 32 kr. A védgátépítési alap állása volt 10,686 frt 60 $\frac{1}{2}$ kr.

A különféle alapok bevétele volt 368,866 frt 10 $\frac{1}{2}$ kr, kiadása 24303 frt 89 $\frac{1}{2}$ kr, maradványa 344,562 frt 21 kr.

Kövezetvámban befolyt 3524 frt 80 kr, helypénzben 3809 frt 81 kr, partvám 928 frt 14 kr., összesen 8262 frt 75 kr, kiadás volt 839 frt 10 kr, maradt tiszta jövedelem 7423 frt 65 kr.

A mértékhitelítő hivatalnál hitelesített 67 darab folyadékmérték; 1045 darab hordó; 113 darab száraz tárgy mérő és 1 drb mérleg.

Hitelesítési díj befolyt 382 frt 01 kr. Az állategészségügy kielégítő volt. Arad, 1894. szept. 6.

SALACZ GYULA,
kir. tanácsos, polgármester.

A rendőri bejelentési hivatal.

— Folytatás. —

Arad, szeptember 11.

A rendőri bejelentési hivatal következő személyzetből áll: egy rendőrhadnagy, egy kézbesítő, mindkét állás már szervezve és betöltve lévén, ezen állásokkal járó fizetések újabb terheket nem rónak a városi pénztárra.

Két rendőri segédtsízt egyenkint 700 frt évfizetéssel 1400 frt.

Egy napdíjas 1 frt 80 kr. napdíjjal 500 forint.

Egy napdíjas 1 frt 20 kr. napdíjjal 432 forint.

Egy szolga fizetése és ruhaátalánya 375 forint.

Összesen 2757 forint.

E 2757 frt mint új és rendes kiadás az 1895-ik évi városi köz költségvetésbe felveendő.

E kiadáson felül még terhelve lesz a városi pénztár a következő rendkívüli kiadással. Ugyanis utalványozandó először 300 frt arra a célra, hogy a bejelentési hivatalhoz szükséges butorok ugymint íróasztalok, székek, szekrények, állványok, nyilvántartási könyvek és nyomtatványok költségei fedezhetőek legyenek.

Szükséges továbbá még 300 frt arra a célra, hogy a város lakosai és az abban tartózkodó idegenek a folyó év utolsó hetében mint az 1890-ik évi népszámlálás alkalmával történt, pontosan összeírassanak, mert enélkül a hivatal 1895. évi január 1-én működését meg nem kezdené.

A bejelentési hivatal felszerelésével és berendezésével, továbbá a lakosság összeírásával járó ezen kiadások ideiglenesek s azokból jövőre csak az a kiadás fogja terhelni a városi pénztárt, mely a nyomtatványokra évenként szükséges lesz.

A bizottság kéri a polgármester urat felhatalmazni arra nézve, hogy a rendőri bejelentési hivatal berendezéséhez szükséges butorokat és egyéb felszereléseket beszerezze, nemkülönben arra is, hogy napidíj mellett a szükséges személyzetet alkalmazza, amelynek kötelessége leendő a város lakosságát és az abban tartózkodó idegenek összeírását eszközölni.

A bejelentési hivatal személyzetét az 1879. XXVIII. t.-cz. 23-ik §-a szerint a főispán nevezi ki.

A nagy-halmágyi nábob fia.

— A szép Max. —

Nagy-Halmágy, szeptember 11.

A fővárosban 31 ezer forintos váltóhamisítás miatt letartóztatott Schwaiger Miksa ügye, nagy szenzációt keltett mindenütt, de hát még a megyében, különösen Nagy-

Halmágy környékén, ahol a fiát letartóztató nábob lakott.

Schweiger Miksát mindenfelé csak a „szép Maxnak” hívták a hölgyek, akiknek szép arca és deli termete miatt a kedvenczök volt a Bécsből ide települt család valóban szép fia. Különösen az alváczaí fürdő vendégei között nagy a szenzáció, ahol az Anna-bálok rendesen a szép Max miatt népesültek be. Itt ugyan már azzal a szép ozirkusz hölgygyel jelent meg, aki miatt a pénzt pazarolta, de az volt elterjedve a hölgyről, hogy a szép Max menyasszonya.

A Schweiger-család nyolcz évvel ezelőtt került Nagy-Halmágyra. A család az apától és két fiutól állott. Különösen a fiuk hamar otthon találták magukat, sőt ma már az öreg Schweiger is töri a magyar nyelvet.

Schweiger Max külföldi akadémiákon a festészetet tanulta és állítólag ő volt az apa kedvencze. Bátyja Henrik, komoly gondolkodású, gazdálkodó ember, a ki a mezőgazdasághoz kitűnően ért, a birtokait maga kezeli és alighanem végleg letelepszik Magyarországon.

Az öreg Schweiger nem nagy örömet találja a halmágyi uradalmában és csak Max, a kedvencz fia ottléte vigasztalta. Most már, ugylátszik, a fiutól is elfordult, hogy a feljelentést megtette ellene, mert tudnia kell az apának, hogy a váltóhamisítás miatt egyszer megtett feljelentést többé nem lehet visszavonni, mintán az okirathamisítás hivatalból üldözendő.

A halmágyi nábob már régen keres vevőt a birtokára és most valószínűleg még jobban fog sietni az eladásával és nem lehetetlen, hogy a birtok pár hó múlva urat cserél.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött hírvirai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 12. —

Száraz. — Hűvös.

HIREK.

Szeptember 12. Szerda. Róm. lath. naptár: Guidó. — Protestáns naptár: Guidó. — Görög-keleti naptár (augusztus 31.): Boldogsasszony övlet. — A nap két 5 óra 19 perczkor, nyugszik 6 óra 0 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgárisok, földszint.

Meghívás.

Az aradi összes állami tisztviselőknek f. év szeptember hó 7-én tartott értekezletéből kiküldött végrehajtó bizottság ma (szept. 12-én), d. u. 6 órakor, a Lyceum természettani tantermében (földszint, nyugati folyósó) gyűlést tart, melyre a tagok pontos megjelenését tisztelettel kéri

az elnökség.

— A hivatalos lapból. A király Schwaiger Gusztáv dr. budapesti tudomány-egyetemi címzetes nyilvános rendkívüli tanárt ugyanazon egyetemen a római jog nyilvános rendes tanárává, Kajuch Márton dr. egyetemi magántanárt pedig ugyancsak a budapesti tudomány-egyetemen a római jog nyilvános rendkívüli tanárává, mindkettőt a szabályszerű illetményekkel, ki-nevezte.

— Városi közgyűlés. Aradváros köztörvényhatósági bizottsága ma, szerdán délután 4 órakor tartja szeptember havi rendes-ülését, melynek tárgysorozatába az érdekes közügyek egész halmaza van felvéve. Többek között lesz választás is ezen fogják tárgyalni az állami tisztviselők azon kérelmét, hogy Arad a második lakbérosztályba soroztassék, illetve, hogy

ezen ügyben a törvényhatóság feliratot intézen a kormányhoz. Az érdekes közgyűlésre újból felhívjuk a köztörvényhatósági bizottsági tagok figyelmét.

— Aradváros képviselőválasztói. A f. évben kiigazitott és az 1895-ik évben érvénynyel bírándó országgyűlési képviselőválasztók névjegyzéke ellen beadott felszólamlásokra hozott határozatok f. évi szeptember hó 20-tól fogva 30-ig a polgármesteri hivatalban közszemlére lesznek kitéve, hol azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A kitett határozatok ellen a kir. kuriához címzendő felebbezések a határozatok kitételét követő tíz nap alatt Salacz Gyula kir. tanácsos polgármesterhez, mint a központi választmány elnökéhez nyújtandók be.

— A város a millenniumra. A millenniumi kiállítást a Fábrián László főispán elnökelete alatt működő kerületi bizottság mindenkire nézve hozzáférhetővé óhajtja tenni, e célból adományok útján alapot óhajtteremteti. Arad városa szintén hozzá fog járulni ez alaphoz. A tanács a mai közgyűlésen három ezer forintot hoz e célra javaslatba, így óhajtván előmozdítani, hogy szegénysorsu aradi iparosok is megtekinthessék a millenniumi kiállítást.

— Arad csatornázása. Serényen folynak mindenfelé a csatornázási munkálatok. A Perényi-Magyar- és Sárossy-utczák egész hosszában be vannak fejezve az ásások, s a szorgalmas angolok most már a Csiky-utczában teljesítik a munkálatokat. Mindenfelé magas földrakások emelkednek a mély árkok mellett, melyekbe a levezető csöveket helyezik el. A Csiky-utczából a belváros felé folytatják a csatornázási munkálatokat. Az utczákban a közlekedés szünetel. De vajon mi történik akkor, ha az említett utczák valamelyik házában — véletlenül tűz üt ki? Hogy férnek oda a fecskendők, a legénység, a vitzartó kocsik?

— Az állami tisztviselők mozgalma. Osmeretes ama mozgalom, melyet az aradi állami tisztviselők indítottak meg, lakbérlet-ményeik felemelése tárgyában. Kivánságuk röviden az: soroztassék Arad város a második rangosztályba, mivel a tisztviselők legtöbbsze, a jelenlegi viszonyok mellett, a fizetésből kénytelen a lakbérére ráfizetni. Az állami tisztviselők kérelmüket a törvényhatóság elé viszik pártolás végett. Az ügyet — mint értesülünk — a tegnapi előkészítő tanácsülés tárgyalás alá vette, s a kérvényt pártolólág terjeszti be Arad város törvényhatóságának mai ülése elé, s indítványozza, hogy mivel a tisztviselők kívánalma egyuttal a város érdeke is, a város hasonló értelmű feliratot terjeszsen a pénzügyminiszter elé.

— Meglesz a II. osztályu kocsik! A romániai express-vonatnál II. osztályu kocsik közlekedhetése iránt tudvalevőleg kérelmet intézett az aradi kereskedelmi és iparkamara a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez. A miniszter válaszolva kamaránk felterjesztésére, értesítette azt, hogy a f. évi október hó 1-én életbe lép-tetendő téli menetrend szerint a Budapest és Tövis között közlekedő és gyorsvonatoknak berendezendő 601. és 602. számú vonatknál első és másodosztályu kocsik járatását engedélyezte.

— Új albiró. A király Dózsa János, dr. zilahi törvényszéki jegyzőt az aradi járás-bírószághoz albiróvá nevezte ki.

— Thomka Emil kir. kulturfőmérnök, a ki praktikus gazdasági terveivel oly sok jó példát ad megyénk föld- és szőlőbirtokosainak, mint irtuk, szintén jelen volt a bécsi borásza-

ti kongresszus tagjainak arad-hegyaljai kirándulása alkalmával. A kir. kulturfőmérnök ur neve azonban tegnapi részletes tudósításunkban sajtóhibából oly elferdítve jelent meg, hogy abból senki sem olvasta volna ki **Thomka Emil** nevét. A sajtóhibát, melynek ördöge ellen a redakciók hasztalanul küzdenek, de a mely minket boszant legjobban, ezennel helyreigazítjuk.

— **Halandóság.** A magyar városokban nagyon sűrű a halálozás azok egészségtelen volta miatt. A magyar statisztikai évkönyv szerint 1892-ben a kisdedekben a városok között legtöbbet vesztet Budapest (714), Szabadka (491), Hódmező-Vásárhely (313), Zombor (293), Baja (273), Szeged (224), Arad (219), Pécs (182), Temesvár (182), Újvidék (175), Nagyvárad (154). A többi szab. kir. és törvényhatósági joggal fölrüházott városban a százon alul haltak meg a kicsinyek, legkisebb számmal Marosvásárhely, melynek egy difteritis halottja volt a jelzett évben.

— **A telefondíjak leszállítása nem engedélyeztetett.** Kereskedelmi kamaránk **Hendli Ödön** beltag indítványa folytán felterjesztést intézett a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez az aradi közhasználatu távbeszélő hálózat előfizetési díjainak leszállítása érdekében. Ezen felterjesztésre a kamarához érkezett leiratban a miniszter kijelenti, hogy ismerve a távbeszélő intézménynek közgazdasági fontosságát, annak fejlesztését és minél szélesebb körökben terjesztését egyik kiváló feladatának tekinti. S bár e cél elérésére a hálózat lehetőleg tökéletes berendezésén és a szolgálat kifogástalan ellátásán kívül — egyik leghathatósabb eszköz minden esetre az előfizetési díjak leszállítása, mindazáltal tekintettel egyrészt azon tetemes befektetési költségekre, melyeket az aradi távbeszélő hálózatnál épp most folyó tökéletesítési és bővítési munkálatok okoznak, valamint az ennek folytán lényegesen nagyobbodó évi kezelési költségekre és a fenntartási kiadásokra, — másrészt tekintettel arra, hogy az előfizetési díjak leszállítása csakis országosan valamennyi állami hálózatra nézve egyidejűleg eszközölhető — a miniszter sajnálatára ez idő szerint még nincs azon helyzetben, hogy a telefon díjak leszállítása iránti kérelemnek eleget tehessen. Különben az előfizetési díjak kedvezőbb megállapítása a miniszternek állandó gondoskodása tárgyát képezi, s mihelyt ez lehetséges lesz, ezen irányban is intézkedni fog.

— **Folytatólagos sorrend a mai városi közgyűléshez:** 34. **Bund Árpád** dr. kérvénye orvos tudori oklevelének kihirdetése iránt. Kiadta **Institoris Kálmán** főjegyző.

— **Az iskolák érdekei.** Arad város iskolaszéke mult ülésén több oly ügygel foglalkozott, melyek az iskolák érdekeit előmozdíták. Így a költségvetést a szükséghez képest felemelte. Ezt a tegnapi előkészítő tanács jóváhagyólag tudomásul vette, s a kész költségvetést pártolólág terjeszti be a mai közgyűlés elé. A süketnéma iskola fenntartása és **Roboz József** szabadságoltatásához is hozzájárult abban a formában, amint azt az iskolaszék határozta. Valószínű, hogy a közgyűlés is elfogadja a tanácsi javaslatot.

— **Az aradi honvédszázalaj** nagygyakorlatainak színteréről, Lugosról, a következőket írják lapunknak: Az idej honvéddandár- és hadosztálygyakorlatok szeptember 7-én vették kezdetüket és szeptember 22-ig tartanak. Lugoson ez alkalomból két dandár van összpontosítva, a szegedi 45-ik honvéd gyalogdandár **Bakonnyi** tábornok parancsnoksága alatt és a lugosi 49-ik honvéd gy. dandár **Bakos** ezredes dandárparancsnokkal az élén. Szeptember 18-ától 21-ig hadosztálygyakorlat lesz **Pácor Kálmán** altábornagy rendelkezése szerint. Ebben a hadosztálygyakorlatban részt vesznek a szegedi 5-ik, a szabadkai 6-ik, a verseczi 7-ik és a lugosi 8-ik honvéd gyalog-

ezredek, továbbá egy osztály huszárság és a 21. ezred tüzérsége. A manőverre nagy számmal vannak tartalékosok is behíva, így az 1888-tól az 1891-ig a páratlan évben besorozottak, továbbá a póttartalékosok közül az 1887. és 1889-es évfolyambeliak. Szeptember 22-én, a gyakorlatok befejezésével vonaton szállítatnak haza a csapatok. Valószínű, hogy szeptember 17-én vagy maga **József** főherceg vagy **Forinyák** altábornagy **Lugusra** megy, hogy szemlét tartson a honvéd-csapatok felett.

— **Népfelkelők ellenőrzési szemlé.** A hadügyminiszter újabb kiadott rendelete értelmében az Arad város területén tartózkodó népfelkelőket folyó évi október havának 8-ik napjától 12-ig hívják ellenőrzési szemlére. Ezen a szemlén valamennyi, Arad város területén tartózkodó, a hadsereg, hadi tengerészeti és a honvédség kötelékéből elbocsájtott, tehát katonailag kiképzett 1852—1875. évben született népfelkelők tartoznak megjelenni. A katonailag ki nem képzett népfelkelők közül csak azok kötelesek részt venni a szemlén, akik mozgósítás esetére bármilyen katonai szolgálatra ajánl. ti lappal lettek kijelölve. A szemle mindenkor reggel 9 órakor veszi kezdetét s az aradi m. kir. 25. népfelkelő parancsnokságnak **Kossuth-utcai** laktanyában levő hivatalos helyiségében tartatik meg. A szemle a születési évek sorrendjében megy végbe, és pedig október hó 8-án az 1852—1854. évben születettek tartoznak azen megjelenni, 9-én az 1855—57. évi hadkötelesek, 10-én az 1858—60., 11-én az 1861—66., 12-én pedig az 1867—75. évi hadkötelesek. Akik az említett ellenőrzési szemlén meg nem jelennek, azokat az 1889. évi 6. törvénycikk 62. szakasza értelmében szigorú bünteéssel fogják sújtani.

— **Arad a dalárdáknak.** Az aradi egyesült dalárdák köztudomás szerint nagyszabású kirándulást terveznek a lengbergi országos kiállításra. A kirándulásban a szomszéd városok s megyékből is számosan vesznek részt. A mozgalom vezetői **Zemplényi Sándor**, **Buja Sándor** és ifj. **Lócs Rezső** kérvényt adtak be Arad városához, hogy segélyezze a kirándulókat. A tanács kétszáz forintot hoz javaslatba a mai közgyűlésnek, de ezt csak azon esetben kéri folyóvá tenni, ha a miniszter az olcsóbb utazást engedélyezi. Mivel pedig e kérdés már el van intézve, bizonyos, hogy a közgyűlés egyhangulag elfogadja a tanács előterjesztését, s megszavazza a kért kétszáz forintot.

— **Suciu-ék fogházából.** A „Tribuna“ legutóbbi száma infámiának nevezi, hogy a váci fogházigazgató egy csomó látogatót nem bocsátott be **Suciu Aurél** aradi és **Velicu Mihály** kisjenői dákó-román ügyvéd-mártirokhoz s hogy állítólag durván utasította el őket. Hát nem lenne csoda, ha mint ember, a fogházigazgató is idegessé válik az örökös zaklatás miatt, melynek ki van téve az által, hogy a fogoly mártirokhoz valóságos népvándorlást rendeznek, s tömegesen jelentkeznek olyanok is, a kik nem rokonok, s tulajdonképp dolguk sincsen a foglyokkal. A fogház még sem arra való, hogy ott is politikai tüntetések folyjanak.

— **Hideg időjárás.** Pár nap óta tart már a szeles, esős idő, hirtelen hűvökre fordult időjárás, az ennek folytán előkerült sok übercozha, a mindenütt kísértő nátha, mind arra a szomorú valóra ébreszt bennünket, hogy a naptárilag még nem engedélyezett ősztényleg még is itt van. Vigasztalásunkra szolgálhat azonban azon körülmény, hogy a mi hűvös levegőnk, hideg szelünk, még igazi nyári klímának is beillik más vidékekhez képest. Így pl. **Brassóban**, mint nekünk írják oly hideg van, hogy az éjszakára kitett dézsákban a víz megfagy, a hegyek között pedig állandó a havazás.

— **Az új önkéntesek.** Nemaokára leteszik a mundért, azoka derékunk, kik azt egy, esetleg két esztendeig viselték. Ma még nem tudni megkapják-e ők az aranybojtot, hiszen a

fekete leves, a tisztivizsga még csak most következik, de az új önkéntesek már erősen készülnek a katonáskodásra, s próbálgatják a megrendelt uniformist. Most még csak a tükör előtt tetszelegnek, de bezzeg majd ha bekövetkeznek a meleg napok, ha majd elkezdik őket „hajtani“ visszakiváncsozhatnak abba a pötyögős cibilruhába, melyet most bizonyos kicsinylő mozdulattal dobznak sutba. Az aradi katonügyi osztály tegnap küldte szét a behívókat azoknak az önkénteseknek, kik az idén bevonulni kötelesek. Az illetők névsora ez: **Simay István**, **Balassa Tivadar**, **Czéh István Zoltán**, **Fleischer Adolf**, **Günther Pál**, **Hanthó Tamás Lajos**, **Herrling Gyula**, **Popovits Iván**, **Rozár Károly Kálmán**, **Reisinger József**, **Schäffer Béla**, **Szathmáry Marcell**, **Spitzer Jakab**.

— **Ügétő verseny Aradra.** A torontál-, osnád- és arad megyei gazdasági egyesületek, mint már jeleztük, nagy ügétő verseny rendezését tervezik, mely az ős folyamán tartatnék meg. Indulás Szegedtől történék, az nap tartana a verseny Aradig, s másnap Mezőhegyesig, mely távolság 140 kilométert tesz ki. A bírálat tárgyát az időtartam és kondíció képezné. Az érdekelt megyék lötenyésztési bizottság elnökei most tárgyalnak a verseny módozatain.

— **Elveszett katonák.** Nem világrengető szenzációról van szó, sem uniformist viselő emberekről, kiket fürdés közben elragadt az ár, csupán két hadkötelestől, kiket az aradi katonügyi osztály a legjobb akarattal sem tud feltalálni. Ezek egyike **Schusnek Rudolf**, dévai illetőségű, 64. cs. és kir. gyalogezredhez besorozott egyéves önkéntes, a másik pedig **Paszternák Soma**, 10. honvédgyalogezredhez tartozó póttartalékos. A katonügyi osztály ezúton hívja fel az illetőket, hogy behívójegyeik átvétele végett katonakönyvaikkal együtt jelentkezzenek. Így kívánja ezt saját érdekük.

— **Tanítói kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister **Herold Mihály** okleveles tanítót a glogoni községi elemi népiskolához egyelőre ideiglenes minőségű rendes tanítónak nevezte ki.

— **Apostolok oszlása.** Őszeb csavarodott az időjárás fölöttünk s a vándormadarak seregétől hagyják el a tájat, hogy melegebb éghajlatot keressenek föl. Ilyenkor városunk jókedvének apostolai, a derék egyetemi polgárok is összeszedik az összeszedendőket, aztán daczára minden sóhajtozásnak — eltávoznak körünkől. Az örökké jókedvű apostolok utolsó csapata tegnap hagyta el Aradot, hogy a székes fővárosba menjenek tanulni.

— **Gyermekekről cigányok.** Aradnai bucsusok közt nagy riadalmat okozott a mult héten, hogy az egyik bucsujáró asszony kárjáról eltűnt két éves kis gyermeke. Keresték a gyermeket, s csak jó sokára találták meg egy dugott utcában táborozó cigánykaravánál, megcsontított karral. A kóborcigányok nyilván koldulásra akarták használni a lopott gyermeket. Az egész karavánt letartóztatták.

— **Emmike tapasztalatal.** Azt hallottam Emmike, hogy egy csók szerelem nélkül, úgy izlik, mint a tojás só nélkül. Igaz-e az?

— Igazán nem mondhatom meg, mert még soha életemben...

— De, Emmike!

— ... Nem ettem tojást só nélkül.

— **Szövetségesek a bűnben.** Régen lopták már a szabadságtéri üzletek elé kiakasztott különféle tárgyakat. A megkárosult kereskedők észrevették ezt, de a tettesre csak nem tudtak ráakadni. Végre az aradi rendőrség tegnap letartóztatta a gyanúba vett **Boronyánóz Jánost**, ki csipkéket árul a piacon, amellet pedig lop is. Ő kezdetben tagadott, míg végre megvallotta bűnét, s kiadta büntetését, **Tischler Györgyöt** is, kivel minden lopását — mutyiban követte el. A lopások által mintegy hat kereskedő szenvedett jelentékeny kárt.

— **Tolvajok a városligetben.** A cipészek zászlószentelése kitűnően sikerült, a táncmulatság még kitűnőbb. A városligeti vendéglős nagy bevételt csinált. E fölötti örömeiben a terrazon felejtette az egyik nagy, báltermet díszítő tükröt. Mivel pedig Aradon sok a hiu ember, akadt is annak gazdája. Az éjszakában a tükröt lábra kelt. A tettes inkognitó.

— **Elhajtott sertések.** Gyakori eset a pusztákban, ahol sok a jószág, ahol van miből lopni, hogy egy pár disznó, vagy tehén „elbitangol.” Most seprősi leveleznők értesít egy hasonló esetről: Csiky Dénes birtokáról husz sertést elloptak. Tettes nincs, de majd lesz. Akkorra azonban a disznók különbözőképp elkészítve, átfőrtve elvesztik értéküket a tulajdonosra nézve.

— **x— 60,000 forint a főnyeremény a lemergi kiállítás sorsjegyeknél,** mely 10% levonat után készpénzben fizetetik ki. Figyelmeztetjük tisztelt olvasóinkat, hogy a husz szeptember 27-én történik.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) **Az aradi tornaegyesület választmánya** folyó hó 6-án megtartott ülésén, amelyen dr. Robitsek Gusztáv elnöke alatt Illmann Ottó, dr. Steinitzer Pál, Kömüves József, Szilárd Győző, dr. Wagner Rezső, Wangyel Géza és Reiniger Samu választmányi tagok vettek részt, Nagy Sándor titkár-művezetőnek indokolt kérelmére október hó 1-ig szabadságot engedélyezett; továbbá az önálló cipésmesterek zászlószentelési ünnepélyén megejtendő szegbeveréssel Kömüves József egyleti pénztárnok bízott meg azzal, hogy ez alkalommal a tornaegyesület nevében 5 forintot fizessen be.

TÁVIRATOK.

Egy érdekes Interview.

Budapest, szept. 11. (Saj. tud. távirata.) A „Neue Presse” munkatársa és Witte orosz pénzügyér beszélgetése élénk megbeszélés tárgya.

Witte konstatálta, hogy a kereskedelmi szerződés óta a helyzet javult, bár panasszkodott a magyar védvamosok ellen.

Kijelentette, hogy Bulgáriának Európa tulságos sulyt kölcsönöz, s bár az oroszok soha sem vágytak Bulgáriára, de azért a jelen állapotokat nem ismerhetik el törvényesnek. A jelen állapot már hat éves, azért még sem támadott soha Oroszország.

Ferencz Józsefről azt mondja, hogy mindig a legkorrektebbül viselte magát a béke érdekeit szolgálván, viszont azonban a csár sem tett másként. Más fejedelmek hány-szor csörgették kardjukat éles beszédek kíséretében, de a csár egyikre sem felelt, mert a békét óhajtja. Elismeri, hogy Ausztria nem offensiv, de hát Magyarország?

A magyaroknak törekvésük mindent magyarosítani, és a legutóbbi tapasztalatok szerint a monarchia külpolitikájával is számolni kell a magyaroknak.

A csár hangulata békés, senkit sem támad, de egyébként is a kereskedelmi szerződések óta a béke biztosítva van.

A beszélgetés folyamán Witte többször mondta, hogy ő nem politikus, s hogy csak saját nézetének adott kifejezést.

A brassói főispán ügye.

Budapest, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) Az „Otthon”-ban a választmány tárgyalta a brassói főispán ügyét, a ki a „Brassó” szerkesztőjét szemtelennek mondotta, mivel az hozzá levelet írt. A választmány, minthogy az ügy lovagias térre lett terelve, az ügybe nem avatkozik egyelőre bele.

A kongresszus Fiumében.

Fiume, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) A kongresszustik ma reggel kissé boros időben érkeztek meg. A vasutnál Ciotta polgármester a hatóság vezérférfiaival, Becker gr., az Alpius-klub elnöke és a klub tagjai fogadták. Száznál több kocsi vitte a vendégeket a fogadókba. Később a városi hivatalnokok kalauzolása mellett megtekintették a várost, majd nyolcz óra-kor résztvettek a Grand Caffében rendezett reggelin. A kikötőben a cirkvenicai fürdőigazgatóság „Zágráb” nevű hajója várt a vendégekre, kiket a hajón a fürdőigazgatóság is fényesen megvendégt, emellett minden nőnek virágbokrétaival is kedveskedvén. A vendégeket távozásukkor is lelkesült ovációkban részesítették.

Cirkvenica, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) A kongresszusi vendégeket az érkezés alkalmával a hatóság üdvözölte. A fogadtatás után a vendégek a gyönyörű fürdőben megfürödtek. Pfister mérnök a tengervíz ihatóvá tételével kísérletezett, amely sikerült. Liegritzi tanár előadást tartott, melyért zajosan megjel-nezték. A vendégek reggel Abbáziába rándulnak ki.

Szállási utazása.

Pécs, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) Szilágyi miniszter a felsőbaranyai reform. egyházkerület közgyűlésére Harkányba érkezett. Villányon nagyszámu lelkészi küldöttség várta a minisztert.

A király Lembergben.

Lemberg, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) A király több intézet és egyleteknek jelentékeny összegeket adományozott. Lemberg szegényeinek 4010 frtot adományozott.

A Sándor király elleni merénylet.

Belgrád, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) Megczáfolják a Sándor király elleni merénylet híret, mert a vizsgálat kiderítette, hogy a vasut mentén játék közben gyerekek dobálták, s néhány kö beröpült a király kocsijába.

KÖZGAZDASÁG.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Uj-Arad, szeptember 11.

(S. ss) Földmivelőink a kukorica törés-sel vannak elfoglalva, miért is a hozatal a mai piacon mérsékelt volt. A tengeri termés helyenkint jóval a középén aluli, míg néhol, középén felüli. A késői vetés 8—10 mm-ászt is ad, de van olyan vidék is hol alig 3 mm. lesz holdankint.

Csöves tengeri néhány kocsival volt már a mai piacon, az ár természetesen még nincs meghatározva.

A Buza a mai élénk vételkedvnek örvendett; az ár elsőrendű árunál 10 krajczárral emelkedett. Más gabonanemű csekély kínálat mellett változatlan áron kelt. Eladatott:

Buza I. rendű 1000 mm. 5 frt 80 krtól 6 frt — krig.

Buza II. rendű 1500 mm. 5 frt 60 krtól 5 frt 80 krig.

Arpa 200 mm. 5 forint 60 krtól 5 forint 70 krajczárig.

Rozs 300 mm. 4 forint 70 krtól 4 forint 90 krajczárig.

Zab 50 mm. 5 forint 40 krajczártól 5 forint 70 krajczárig.

Tengeri csöves 100 mm. 5 frt 40 krtól 5 frt 60 krig. dupla mm.

tengeri 150 mm. 5 forint 40 krtól 5 frt 70 krajczárig.

Boraink bevétele Szerbiába.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara még a múlt év elején panaszt emelt a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnál a miatt, hogy a szerb vámhivatalok a tőlünk Szerbiába vitt borok vegyelemzésénél érdekeinket sértő módon járnak el. A magyar keresk. miniszter ezen panasz folytán a sérelmes eljárás megszüntetése céljából a szerb kormányrendel. tárgyalásokat folytatott, melyek azon eredményre vezettek, hogy a szerb pénzügyminiszter az alája rendelt vámhivatalokhoz egy rendeletet intézett, melynek tartalma kivonatossan a következőkben foglalható össze:

A szerb pénzügyminiszter rendelte a külföldről behozott bor, pálinka és essencziák vámkészletét tárgyában.

A vámhivatalok folyó évi július hó 1-től kezdve nem valamennyi, hanem csak azon borküldeményeket tartoznak vegyelemzésnek alávetni, melyekre nézve a szemle alkalmával azon kétely merül fel, hogy a finom borok közé sorolandók-e avagy nem tartalmazzak-e az egészségre ártalmas anyagokat. Az ily borküldemények megvizsgálás végett a belgrádi vámhivatal vegyészeti laboratóriumához küldendők, mely a vizsgálatot azonnal és még az nap tartozik megejtetni, az eredményt pedig legkésőbb a következő nap közölni. Az egyenmő borból álló nagyobb küldeményeknél csupán egy minta küldendő be.

A vizsgálat a szín, kén, kén-tartalmu anyagok, fémek, szesz tartalom, kivonatanyag, glicerin, saharin és salyoil savak tekintetében ejtendő meg.

Az oly finom borokból, melyeknek minősége iránt kétely merült fel, szintén minták veendőek és azok a vámhivatali vegyészeti laboratóriumhoz küldendők, azonban minden egyes esetben az ok is megjelölendő, melynél fogva a bor finom minőségének és a tozsariná fizetés alá esőnek tartatik.

Ha a borbevitel a vámhivatalnak oly bizonyítványt mutatnak fel, melyet azon államnak vegyészeti intézete állított ki, a honnan a bor behozatott s ha ezen bizonyítvány a borküldeménynyel egészben véve megegyez, akkor az Szerbiában újabb vegyelemzésnek nem vetetik alá.

Minden egyes vegyelemzésért a vámhivatal által a beviteltől előzetesen 5 dinár szedendő be, mely összeg a bormintával egyidejűleg a vegyészeti laboratóriumnak megküldendő.

— **A pécskal vásár** e hó 8-án folyt le. Mint tudósítónk írja a vásáron igen nyomott volt a hangulat s a szarvasmarha árak a takarmány drágasága, illetve hiánya miatt igen alacsonyak voltak. Felhajtattott 2500 szarvasmarha, 3000 ló. A vevők nagyobbára az aradi szeszgyárosok voltak. Az ökrök párjával 200 forintért, egyéves borjuk 25 forintért kelték.

Budapesti gabnatőzse.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 11. d. u. 5 óra.

F.	a.	J.	Helyzet	100 kg. ár	
				frtól	frtig
Buza bányai uj.	...	...	...	6.40	6.60
Buza tiszavideki	...	...	...	6.45	6.70
Buza pestvidéki	...	...	...	6.40	6.65
Buza fejérmegyei	...	...	...	6.40	6.65
Buza bacsikai	...	...	...	6.50	6.75
Roze uj, I-ső rendű	...	...	...	5.10	5.15
Roze uj, II-od rendű	...	...	...	5.—	5.05
Arpa takarmány	...	...	...	5.80	5.95
Arpa égetni való	...	...	...	6.25	7.10
Arpa sörfőzdei	...	...	...	7.20	8.40
Zab	...	...	...	5.90	6.35
Tengeri bányai	...	...	...	...	...
Tengeri másnemű	...	...	...	5.95	6.—
Káposzta-repoze bányai	...	...	...	9.—	9.50
Köles	...	...	...	5.75	6.25
Buza szept.-okt.	...	...	...	6.38	6.35
Buza márc.-ápr.	...	...	...	6.83	6.84
Buza máj.-jun.	...	...	...	...	...
Roze szept.-okt.	...	...	...	5.18	5.20
Tengeri jul.-aug.	...	...	...	...	...
Tengeri aug.-szept.	...	...	...	5.97	6.02
Tengeri októberre	...	...	...	...	...
Zab márc.-ápr.	...	...	...	6.02	6.04
Zab szept.-okt.	...	...	...	5.70	5.72
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.	...	...	...	9.60	9.65

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

Egy a jegyzői teendő-
ben tökéletesen jártas

jegyző jelölt

állást keres.

Felvilágosítást szíves-
ből ezen lap kiadóhiva-
tala ad.

Egyedüli valódi angol
csodabalsam
THIERRY A. gyógyszerészől
PREGRADÁ-ban.

Enyhíti a köhögést, gyógyítja a mell- és tüdőbajt, minden külső és belső betegséget (a csodaszertől gyógyhatással bír. Mint első segély használatakor egyetlen egy családnál se hiányozzon. Csak akkor valódi és hamisítatlan a balsam, ha minden üveg egy ezüst kupakkal (Kapsel) van lezárva, s melyben szerepel "Thierry Adolf gyógyszerész" és az "Orangyal" Pregradában" bekenyomva, s ha minden üvegben egy veres címke, ehhez pedig egy használati utasítás is mellékelve van, mely ugyanezen védjegy és szöveg, mint itt látható, van elhelyezve. Minden más balsam, melynek nem az ezüst kupakkal vannak lezárva és más-ként vannak kiállítva, hamisítványok és utánzatok és tiltott, káros hatású és durva anyagot mint "Alcol" és ehhez hasonlókat tartalmaznak. Minden ilyen balsam ne fogadjassék el. Balsamom hamisítói és utánzói a védjegy törvény alapján törvényesen, szigorúan üldöztetnek, ugyanígy a hamisítványok kímélettel elárulói is. A magas kormány 3788. B. 6108. sz. a. kelt végzésével, szakértői bizottság alapján igazolva van, hogy készítményem semminemű tiltott vagy az egészségre káros hatású anyagot nem tartalmaz. Oly helyről, hol balsamomból raktár nincs, tessék megrendelést közvetlenül hozni: Thierry A. Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett. Ausztria-Magyarország bármely postállomásra bérmentve küldve 12 kis vagy 6 duplatéveg ára 4 korona, 40 kis vagy 30 duplatéveg ára 13 korona 60 fillér. Bosznia vagy Hercegovinába bérmentve: 12 kis vagy 6 duplatéveg ára 5 korona, 40 kis vagy 30 duplatéveg 15 korona. Megrendelések csak a pénz előlege beküldése, vagy utánvétellel eszközölhetők. Thierry Adolf gyógyszerész Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett.

A valódi angol
csodakenőcs
hatása és ereje.

Hatóság, bejegyz. védjegy.

A csodakenőcs hatása a legjobban a gyermekgyógyászatban, mely a legjobban eredményt hoz. A csodakenőcs hatása a legjobban a gyermekgyógyászatban, mely a legjobban eredményt hoz.

Az angol csodakenőcs, mely a legjobban eredményt hoz, a legjobban a gyermekgyógyászatban, mely a legjobban eredményt hoz. A csodakenőcs hatása a legjobban a gyermekgyógyászatban, mely a legjobban eredményt hoz.

Egyedüli közvetlen beszerzési forrás
THIERRY A. Orangyal gyógyszerész
Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett.

Egyedüli ártár Budapest és környéke részére
TÖRÖK JÓSEF-nél

Budapest, Király-utca 12. szám.

Oly helyről, hol raktár nincs, tessék a megrendelést közvetlenül: Thierry Adolf Orangyal gyógyszerész Pregradában, Rohits-Sauerbrunn mellett címezni.

Az Ausztria-Magyarországi védjegy lajstrom száma 4534.

16789/1894.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földmivelésügyi miniszteriumnak intézvénye nyomán ezennel közhirre tetetik, hogy Aradon folyó évi szeptember hó 20-án a vásártéren katonai lövésár fog tartatni.

Az erre vonatkozó részletes hirdetmény és tervezet a városházánál (kapitányi hivatal) megtekinthető.

Arad, 1894. augusztus 18.

A városi tanács.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

11970/1894. kh. sz.

3-3.

Hirdetmény.

Felhívom a kocsis tulajdonosokat, hogy a jelenleg folyamatban levő csatorna munkálatok következtében kiásvott árkok hosszabb, azok közelében különösen ott hol a lassu hajásra jelző tábla is figyelmeztet, büntetés terhe alatt lassan hajtsanak, mert a sebes hajítás következtében tamadó rozkódás a mély árkok oldalainak beomlását idézve elő, a munkások testi épége és élete veszélyeztetve van.

Aradon, 1894. évi augusztus hó 31.

Sarlot Domokos

főkapitány.

823/1894. gazd. sz.

2-3

Árlejtési hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1895-ben szükséges fertőtlenítő szereknek szállítása iránt f. évi szeptember hó 17-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár az árjegyzék szerint.

Bánompénzű letendő 50 forint készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi szeptember hó 8-án tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső,

aljegyző.

11351 sz. 1894.

3-3

Felhívás.

Arról győződtem meg, hogy a város területén sok oly ház és telek van, hol az utca és számot jelző tábláskák vagy egészen hiányosak vagy a felismerhetlenségig bemoszva vannak, s oly félre eső helyen helyezték el, hogy azok csak hosszabb keresés után vehetők észre.

Ezeknél fogva felhívom a ház és telek tulajdonosokat, hogy az utca és számot jelző tábláskákat folyó évi szeptember hó 15-ig feltűnő helyre a bejáratához közel elég magasan helyezték el, s folyton tisztán tartsák mivel elenesetben intézkedni fogok, hogy azok költségükre hivatalból helyezzessenek el.

Arad, 1894. augusztus hó 23.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Miskolcson.

24988/III. szám.

1-3.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak miskolczi műhelyének bővítéséhez szükséges mintegy 70000,0 m³ földfeltöltés előállítására ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A végzendő földmunkák terve, az egység-árjegyzék, a szerződési és ajánlati minta, ugyanígy a pályázati feltételek a miskolczi üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályában (Szemere-utca 29. sz. I. emelet) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A munkára teendő ajánlatok legkésőbb 1894. évi szeptember hó 14-én déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség I. osztályánál nyújtandók be.

Az ajánlat 50 kros, a hozzá tartozó mellékletek pedig ikenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a borítékra a következő felirattal ellátva nyújtandó be: »Ajánlat a miskolczi műhely bővítéséhez szükséges földmunkára.«

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon, azaz 1894. évi szeptember hó 13-án déli 12 óráig 1200 forint azaz egyezerkétszáz o. é. forint bánatpénz teendő le a miskolczi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána, készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

Az értékpapírok a budapesti tőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam 90%-ával számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Csak ideje korán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

A beérkezett ajánlatok el, vagy el nem fogadása iránt a miskolczi üzletvezetőség fenntartja magának a szabaddöntési jogot.

Miskolcz, 1894. szeptember hó 5-én.

Az üzletvezetőség.

Női, férfi és gyermek fehérneműek.

Kilényi C. és Társa

Arad, Andrassy-tér 20. (Arena épület.)
A „kék golyó”-hoz.

A közeledő sázon változás beálltával bátorodunk a nagyrabecsült közönséget, valamint mélyen tisztelt vevőinket értesíteni, hogy női divat kézmű, rövidaru norinbergi és fehérnemű cikkekkel álló raktárunkat az

ősz és téli idényre

mindennemű újdonságokkal dúsan felszereltük, u. m.: legjobb minőségű mosásban színtartó parchetek, casánok és flanellek, téli szövetek, jüger alsó ruházat, harisnyák, kofták, sapkák, karmantyuk, posztó és berliner kendők.

Nemkülönben legjobb gyártmányú vászon, chiffon, canavász, cainvat és asztal-neműekben, mely cikkek ugy minőség mint olcsó ár tekintetében minden versenyt fölülmulnak.

Midőn az eddig irányunkban tanúsított becses pártfogást megköszönjük, kérjük azt a jövőben is fenntartani, miért is mint eddig, szolid és pontos kiszolgálást biztosítunk. Becses pártfogásért esd

teljes tisztelettel

Kilényi C. és Társa.

Utazó és kézi bőröndök.

Női és férfi sapkák, gyermekruhák. Szőnyegek és paplanok.

Gyapjú és pamut kezűk és harisnyák.

Hirdetmény.

A cs. és k. 7. hadtest p. csapatjai, valamint a m. k. honvédsapatok számára 1895. évi január hó 1-től 1895. évi december hó 31-ig szükséges kenyér és zabnak bérletileg való szállítása ezennel nyilvánosan kiiratik.

Az összes érdekelt körök ezennel felhivatnak, hogy ezen nyilvános versenyen részt vegyenek.

Tekintettel az egyuttal az alispáni és főszolgabírói hivatalok, — a városi (fő)kapitányi hivatalok, a községi hivatalok, gazdasági egyletek, kereskedelmi és iparkamarák és a cs. és k. katonai állomás parancsnokságokhoz több példányban küldött, és ezenkívül falragasztás útján közhirrre tett hirdetményekre, továbbá hivatkozással a temesvári, aradi, nagyvárad és szegedi katonai élelmezési raktáraknál mindenki betekínthetése d. e. 9—12 óráig elfekvő és nyomtatott ivenként 4 krért kapható szállítási feltételek füzetére, e helyen még csak az alábbi hirdettetik ki:

A tárgyalás megtartatik :						Az évi szükséglet körülbelül áll	
mely napon	mely állomáson és hivatalban		mely állomás számára	mely időtartamra		kenyérsütő lisztből	zabból
				-tól	-ig	métermázsa	
1894. október 12-én	élelmezési raktárnál	Temesvározt	Fehértemplom	1895. január 1-től	1895. december 31.	2600	—
			Karánsebes			1400	—
			Nagy-Kikinda			1100	—
			Lugos			400	1600
			Pancsova			700	—
1894. okt. 8.	Cs. és k. kat.	Szegeden	Szeged			—	700
Nagyváradon		Debreczen	1800			2800	
		Almosd	340			2500	

Temesvározt, 1894. évi szeptember 3-án.

A cs. és k. 7. hadtest intendánssága.

Utolsóelőtti **Lembergi** Sorsjegyek à 1 frt.
hét **k**iallitási

Főnyeremény **60.000** forint.

Kaphatók: ARADON az „Aradi ipar- és népbank”-nál és
Wallfisch Armin pénzváltó-üzletében.

781. 4—17.